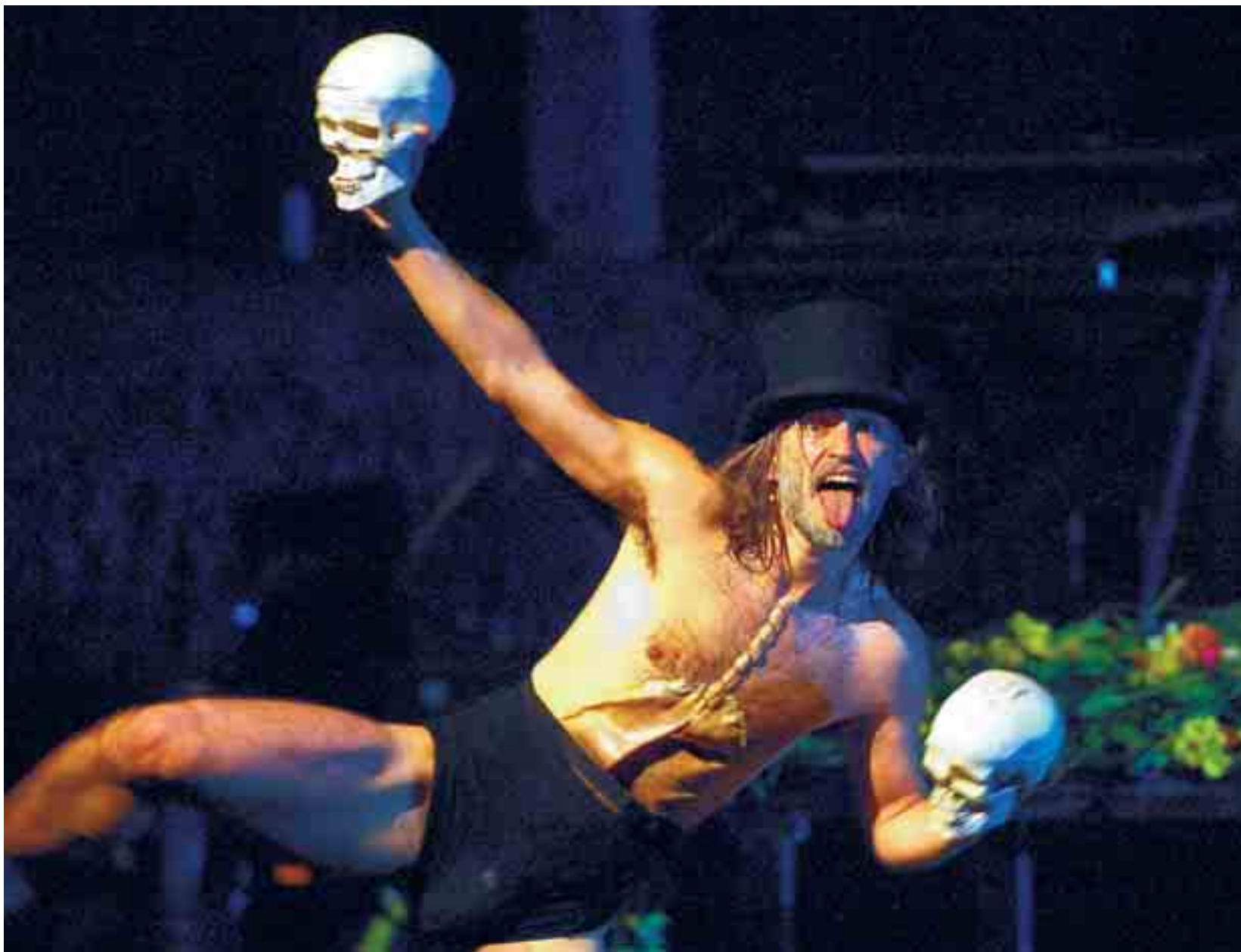

CLOSE-UP

JAN FABRE VOERT DODENMIS OP IN SALZBURG

Voor de voorstelling 'Requiem für eine Metamorphose' worden dagelijks 38.000 verse bloemen aangevoerd. Jan Fabre brengt in Salzburg een eresaluut aan leven en dood in het algemeen, en aan zijn overleden ouders in het bijzonder.

In 'Requiem für eine Metamorphose' voert Fabre een 'danse macabre' op, vol gedaanteveranderingen en 'rites de passage'. © epa

Dansen op het graf

VAN ONZE REDACTEUR

GEERT VAN DER SPEETEN

SALZBURG | Jan Fabre lijkt wel het troetelkind van deze editie van de Salzburger Festspiele. Hij is alomtegenwoordig in Mozarts geboortestad. Zijn blauwe Tivolikasteel leverde het affichebeeld. Drie tentoonstellingen zijn aan zijn beeldende kunst gewijd, een fraai overzicht van zijn werk. Een tekening van hem siert zelfs het etiket van de plaatselijke 'festivalwijn'.

De wereldcreatie van *Requiem für eine Metamorphose* werd als 'opera' aangekondigd, maar dat is een vergissing. Al zou de muziek die Serge Verstockt voor Fabres nieuwste werk componeerde, best dienst kunnen doen voor een rockopera. Het ensemble Champ d'Action staat mee op het podium en werd voor de gelegenheid versterkt met gitaristen. In de finale stelen die de show. Verkleed als skeletten mogen ze een loeiharde geluidsmuur optrekken.

Verder hoort deze 'dodenmis' vooral thuis in Fabres hoogstpersoonlijke categorie van het theater van wilde dromen en demonen. De voorstelling is van het kaliber van *Je suis sang* in Avignon,

even grootschalig en spectaculair.

Voor Salzburg, nu eenmaal de meest ronkende naam onder de zomerfestivals, werd er nog een schepje bovenop gedaan. Het decor is ronduit verbluffend. Het podium van de Felsenreitschule ligt bezaaid met tonnen verse bloemen. Meteen bij het binnenkomen ervaar je die bloemenzee als één groot welriekend paradijs. Als de voorstelling van start gaat, beginnen de opgetaste bloemen te bewegen. Zeven naakte dansers en danseressen komen tergend langzaam uit de schoven tot leven. Het is een onvergetelijk openingsbeeld van een voorstelling die twee uur lang over verpoppen en ontpoppen gaat, over transformatie en eeuwige verandering.

Met *Requiem für eine Metamorphose* brengt Fabre een hommage aan zijn ouders, die onlangs overleden zijn. De demonen die hij dit keer oproept, zijn die van de dood en de vergankelijkheid. Maar van Fabre kan je moeilijk verwachten dat hij ze in alle sereniteit en deemoed begroet. Hij voert een *danse macabre* op, een uitzinnig feest bovenop het graf.

Dood en afscheid worden in Fabres universum uitgebreid omarmd, niet als treurig eindpunt maar als nieuw begin.

Het feest voor de doden zit vol gruwelscènes, sinistere grappen en uitbarstingen van energie. Een begrafenisstoet trekt voorbij. Een doods-kist, met daarin een schijn-dode, begint te sidderen en te beven. De personages gaan elkaar met bloemstengels te lijf. Het bloemenveld wordt achtereenvolgens slagveld, martelkamer, kerkhof, operatiekamer en de plek voor een orgie.

Fabre omarmt dood en afscheid, niet als treurig eindpunt, maar als nieuw begin

Voortdurend is er wel ergens een gedaanteverandering of *rite de passage* aan de gang. De dansers die uit het bloementapijt vrijzelen, worden een Grieks koor, krassende kraaien, later zelfs opblaaspoppen. Een van de sleutel-

figuren, het vlindermeisje, wordt gekloond als Lam Gods en meteen daarna als varken.

Fabre roept de hulp in van al wie professioneel met de dood bezig is. Zijn personages zijn onder meer de beul, de grafdelver, de palliatieve verpleger die een aids-patiënt begeleidt, de anatomist, de priester. Belangrijke rollen zijn weggelegd voor de 'dokter-filosof', een ernstige oude man die met een vlindernetje rondraaft, en voor een veroordeelde Chinees wiens hart aan een donorpatiënt beloofd is.

Het is duidelijk: deze buitenissige, kleurrijke stoet fascineert. Maar helaas mist de voorstelling elke focus. De heen en weer schietende beelden zijn vaak sterk, maar ze roepen ook verwarring op. Misschien omdat de 21 uitvoerders, inclusief muzikanten, de hele tijd op het podium staan. Komt nog bij dat de acteurs zich al eens te buiten gaan aan overstatement en nadrukkelijke gebaren.

Er zijn nog meer manco's. Ondanks de onmetelijke ruimte van het podium zijn de gedanst momenten beperkt. Het simultane 'requiem voor onze eigen tijd', dat

Fabre tussenin met geluidsfragmenten wil oproepen, mist zijn effect. De lange tekst, van de hand van Fabre zelf, lijkt volledig in hoofdletters geschreven. De muziek, waarin citaten van het gregoriaanse Requiem verwerkt zijn en ook retro-orgeltjes opduiken, is spitsvondig, maar kan niet altijd een tegenwicht bieden voor het visuele.

Toch zijn er voldoende elementen aanwezig om van *Requiem für eine Metamorphose* een memorabel ritueel voor de doden te maken. Er klinken angstaanjagende krenten en doodsreutels. Maar bij Fabre krijgt de dood evengoed iets teders en poëtisch. Elk personage dat sterft op de scène, draagt een minuscuul doosje bij zich. Als het fatale moment gekomen is, gaat het doosje open en fladdert er een vlinder weg.

'Requiem für eine Metamorphose' speelt niet in België. De voorstelling is nog te zien tijdens de Ruhr Triennale, op 5, 7, 9, 10 en 11 september om 20u in de Jahrhunderthalle in Bochum. Op 9 september legt De Singel een bus in vanuit Antwerpen (vertrek 14.45u).